

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ปัจจุบันรูปแบบการประกอบอาชญากรรมได้เปลี่ยนแปลงไปจากอาชญากรรมธรรมดาที่มีลักษณะการกระทำความผิดที่ไม่ซับซ้อน พบเห็นความผิดได้ง่ายและส่งผลกระทบต่อตัวบุคคล ได้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการกระทำความผิด ทั้งในด้านกรรมวิธีการกระทำความผิด การนำเทคนิควิธีการสมัยใหม่เข้ามาเป็นเครื่องมือประกอบการกระทำความผิด ลักษณะการกระทำความผิดที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบและขบวนการ รวมทั้งการกระทำความผิดมีความเกี่ยวเนื่องและมีเครือข่ายโยงใยระหว่างประเทศ ซึ่งการกระทำความผิดต่าง ๆ นี้มีความสลับซับซ้อน แยกย่อยและละเอียดอ่อน เนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ เป็นอย่างดี ทำให้ยากการแก้รวมรวมพยานหลักฐานซึ่งเรียกว่า “อาชญากรรมพิเศษ” และได้สร้างความเสียหายและก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศอย่างมาก และนอกจากจะสร้างความเสียหายโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจการคลังของประเทศนับหมื่นล้านบาทต่อปี ในขณะที่ยังมีการกระทำความผิดอีกจำนวนมากที่ไม่สามารถดำเนินการสืบสวนหรือจับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้ ยังส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการลงทุนของชาวต่างประเทศทำให้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง สังคม และความมั่นคงของประเทศชาติในที่สุด นอกจากนี้แล้วสิ่งที่ไม่อาจประเมินความเสียหายได้คือความสูญเสียของชีวิตร่างกาย และที่สำคัญที่สุดคือความสงบสุขของคนในสังคม

อาชญากรรมพิเศษ หมายถึง อาชญากรรมเฉพาะทางซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากอาชญากรรมธรรมดา และมีความสำคัญและจำเป็นต้องได้รับความสนใจเป็นพิเศษ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและพาณิชย์ที่กระทำต่อระบบการเงินการธนาคารการค้าการพาณิชย์ การหลีกเลียงภาษีอากร การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และการทำลายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์อาชญากรรมก่อการร้าย เป็นต้น เป็นอาชญากรรมที่มีอิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้อง ส่วนมากกระทำในลักษณะองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติ มีการกระทำความผิดที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เป็นองค์กร มีเครือข่ายทั้งภายในและระหว่างประเทศรวมทั้งผู้กระทำ

ผิดมักได้แก่ ผู้มีอิทธิพลหรือผู้มีอิทธิพลให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง อาชญากรรมเหล่านี้มีความละเอียดอ่อนและสลับซับซ้อน การควบคุมอาชญากรรมพิเศษเหล่านี้ก็กระบวนการยุติธรรมไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพัง แต่มักต้องอาศัยความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอาจทั้งในและหรือระหว่างประเทศ

อาชญากรรมพิเศษได้มีการพัฒนารูปแบบการกระทำความผิดจากอาชญากรรมที่กระทำโดยปัจเจกบุคคลมาเป็นการประกอบอาชญากรรมแบบองค์กร หรือที่เรียกว่า “องค์กรอาชญากรรม” (organized crime) ซึ่งมีการจัดโครงสร้างองค์กรที่เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย มีตัวบุคคลที่มีอำนาจอิทธิพลเป็นหัวหน้าองค์กรอาชญากรรมและมีการประกอบธุรกิจนอกกฎหมายและเมื่อองค์กรอาชญากรรมได้เงินหรือผลประโยชน์มาแล้วจะนำไปเข้าสู่กระบวนการฟอกเงิน เพื่อให้กลายเป็นเงินที่ถูกกฎหมายนำไปใช้เป็นทุนหล่อเลี้ยงองค์กรและขยายเครือข่ายให้กว้างขวาง นอกจากนี้ เงินบางส่วนยังมีการใช้ในการติดสินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนและอุดหนุนนักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อซื้อความสะดวกในการประกอบธุรกิจนอกกฎหมายให้เป็นไปอย่างราบรื่น รวมถึงการให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดี เป็นเหตุให้ไม่สามารถที่จะสาวไปถึงตัวบุคคลผู้เป็นหัวหน้าที่อยู่เบื้องหลังได้ ทำให้องค์กรอาชญากรรมสามารถสร้างอิทธิพลขยายเครือข่ายก่อปัญหาให้แก่ประเทศต่าง ๆ ทั่วทุกภูมิภาค จนกลายเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) ที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงข้ามประเทศตั้งแต่ระดับย่อยเพียงสองประเทศ ไปจนถึงระดับภูมิภาค และจนถึงระดับโลก ส่งผลให้ปัญหาอาชญากรรมทวีความรุนแรงมากขึ้น องค์กรอาชญากรรมที่ปรากฏชัดเจนในประเทศไทย ได้แก่ การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบเข้าเมือง การค้าอาวุธ กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ การฟอกเงิน การค้าหญิงและเด็ก การฉ้อโกงประชาชน อาชญากรรมบัตรเครดิต อาชญากรรมคอมพิวเตอร์และอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทอื่น ๆ และด้วยความตระหนักถึงปัญหาขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงต้องร่วมกันคิดและให้ความร่วมมือกันโดยมีอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nation Convention Against Transnational Organized Crime) กำหนดมาตรการที่ ทันสมัยและเหมาะสมกับการต่อต้านและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม

สำหรับประเทศไทยได้นิยามความหมายคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” ไว้ในพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 3 โดย หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และได้นิยามความหมายของ ความผิดร้ายแรง หมายความว่า ความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นสูงตั้งแต่สี่ปีขึ้นไปหรือ โทษสถานทีหนักกว่านั้น

จากสภาพความรุนแรงของการขยายตัวขององค์กรอาชญากรรมทำให้การปราบปรามองค์กร อาชญากรรมไม่สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งมาตรการและกลไกของรัฐ อาทิ การบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายหรือมาตรการทางการบริหารต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินการเอาผิด กับผู้กระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมได้ เป็นเหตุที่ทำให้การติดตามผู้กระทำความผิดมา ลงโทษเป็นไปได้ยาก จึงเป็นเหตุผลในการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้นมาเพื่อกำหนดมาตรการ ปราบปรามและสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมพิเศษ โดยเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีสถานะเป็นกรม ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 โดยมีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวนและ สอบสวนคดีความผิดทางอาญาที่ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนโดยใช้วิธีการพิเศษตามที่กำหนด ไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นความผิดที่มีลักษณะพิเศษตามที่ พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดไว้ ได้แก่ คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน คดีความผิดทางอาญาที่มี หรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคง ของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจของประเทศ คดีความผิดทางอาญาที่มี ลักษณะเป็นความผิดข้ามชาติหรือเป็นองค์กรอาชญากรรม คดีความผิดทางอาญาเกี่ยวข้องกับผู้ทรง อิทธิพล และคดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้ต้องสงสัยหรือ เป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา ซึ่งบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้กำหนดให้มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวนคดีความผิดทางอาญาบางประเภทที่ มีลักษณะพิเศษ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาที่มี

ลักษณะพิเศษดังกล่าวเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้กำหนดให้มีมาตรการพิเศษเป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพเพิ่มเติมให้แก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหลายประการ อาทิ การขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น การค้นโดยไม่ต้องมีหมายจากศาล การมีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลหรือเอกสาร หรือการยึดอายัด การดำเนินการกับของกลาง การมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ยุทโธปกรณ์ การได้มาซึ่งเอกสารข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีใด การมอบหมายให้บุคคลใดจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้น หรือการแฝงตัวเข้าไปองค์กรหรือกลุ่มบุคคลใดเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมการบังคับใช้พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้มาตรการพิเศษหลายประการและมีความจำเป็นต้องศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์ ทบทวนและเสนอแนะแนวทางแก้ไขกฎหมาย โดยเฉพาะการกำหนดมาตรการพิเศษที่มีความจำเป็นและยังไม่มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 และการบังคับใช้มาตรการพิเศษ ในงานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัญหาการบังคับใช้มาตรการดังกล่าวจะพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสากล และศึกษาวิเคราะห์การบังคับใช้มาตรการพิเศษของหน่วยงานที่มีภารกิจเช่นเดียวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษของต่างประเทศและหน่วยงานที่มีกฎหมายในลักษณะเดียวกันกับกฎหมายการสอบสวนคดีพิเศษของไทย เพื่อนำไปสู่การจัดทำร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... เพื่อให้มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อศึกษาหลัก แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้มาตรการพิเศษในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมพิเศษ
- 2) เพื่อศึกษาสาระสำคัญของกฎหมายและกลไกการบังคับใช้มาตรการพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

- 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้มาตรการพิเศษ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ และความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4) เพื่อศึกษาแนวทางการบังคับใช้มาตรการพิเศษที่ปรากฏในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 และหน่วยงานบังคับใช้มาตรการพิเศษของต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547
- 5) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษของประเทศไทยโดยกำหนดมาตรการพิเศษและมาตรการอื่นที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักสากล โดยการจัดทำร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ....

1.3 สมมติฐานการวิจัย

การบังคับใช้พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ในปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้มาตรการพิเศษ เนื่องจากมาตรการพิเศษที่มีอยู่มีอย่างจำกัดและไม่ครอบคลุมมาตรฐานสากลของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ทำให้ไม่สามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานและลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขกฎหมายในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการพิเศษที่มีความจำเป็นต่อการปราบปรามการกระทำความผิดในคดีพิเศษ จะทำให้ประเทศไทยมีกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักสากล และมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมพิเศษ องค์กรอาชญากรรม รวมทั้งองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) หลักการและกลไกการบังคับใช้มาตรการพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

- 2) การบังคับใช้มาตรการพิเศษที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime, 2000)
- 3) การบังคับใช้มาตรการพิเศษของหน่วยงานในต่างประเทศที่มีภารกิจเดียวกันกับกรมสอบสวนคดีพิเศษของไทย
- 4) กลไกการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐและการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคุ้มครองตามกฎหมาย
- 5) การใช้อำนาจตามมาตรการพิเศษของเจ้าหน้าที่รัฐกับผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

1.5 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary research) การสัมภาษณ์เจาะลึกรายบุคคล (In-depth Interview) การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น

1.6 นิยามศัพท์สำคัญ

อาชญากรรม (Crime) หมายถึง การกระทำหรืองดเว้นการกระทำซึ่งฝ่าฝืนกฎหมายอาญา และเป็นการกระทำความผิดต่อรัฐ (Black's Law Dictionary)

องค์กรอาชญากรรม หมายถึง คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่ง และร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หมายถึง องค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
- (2) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียม การวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง

(3) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ

(4) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

คดีพิเศษ หมายถึง คดีความผิดทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

มาตรการพิเศษ หมายถึง เทคนิคการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

การสืบสวน หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (10))

การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11))

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาวิจัย จะสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้มาตรการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและนำไปสู่การผลักดันร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... เพื่อให้รัฐบาลและกรมสอบสวนคดีพิเศษนำผลการศึกษาวิจัยและร่างกฎหมายดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการตรากฎหมายกำหนดมาตรการพิเศษและมาตรการอื่นที่จำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาคดีพิเศษ และเพื่อขยายผลสู่การบูรณาการกฎหมายและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ประเทศไทยมีกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักสากลระหว่างประเทศ มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในดำเนินการกับอาชญากรรมพิเศษและทำลายองค์กรอาชญากรรมรวมทั้งอาชญากรรมข้ามชาติให้หมดไป และเป็นองค์ความรู้ให้แก่บุคคลทั่วไป สามารถนำงานวิจัยไปใช้อ้างอิงเพื่อประโยชน์ทางด้านวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้